

Michele Claire Lucas

Een meisje uit Oradour

Hoe de nazi's een Frans dorp
vernietigden

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

In herinnering aan mijn vader, Fred Lucas,
een beschermheer van de kunst

In herinnering aan mijn moeder, Claire Lucas,
zij vulde mijn jeugd met haar muziek

Aan Alexandra en James en
Owen Daniel Molloy,
zij vormen het beste deel van mijn
eigen verhaal

Ora'dour

Latijn voor een plaats voor het gebed

Hoe lang nog, HEER? Bent u voor altijd verbor-gen.

– *Psalm 89:46*

Het ziet ernaar uit, vrees ik, dat ik mijn geloof in God begin te verliezen. Het gevaar schuilt in het geloven van zulke vreselijke dingen over Hem. De gevolgtrekking die ik vrees is niet 'Dus er is uiteindelijk geen God', maar 'Dus dit is het ware gezicht van God. Hou jezelf niet langer voor de gek.'

– *C.S. Lewis, A Grief Observed*

Inhoud

Proloog	9
Parijs, 1964	20
Amerika, 1963	49
Fontvielle, 1963	107
Oradour, 1944	140
Oradour, 1963	231
Fontvielle, 1963	272
Parijs, 1964	284
Oradour, 1944	306
Parijs, 1964	320
Amerika, 1972	331

Proloog

Het is een engel. De halo rond haar gezicht straalt in de duisternis. Maman had me over de engelen verteld, en ik geloof, net als maman, dat die er zijn om ons te helpen als we bang zijn. Ik was erg bang, en daar is ze.

‘Moeder, dit is Christine uit Oradour,’ zegt de vrouw met de malle hoed en het strenge gezicht die me hiernaartoe had gebracht tegen de engel.

‘Ah, ja, Christine Lenoir uit Oradour,’ zegt de engel. Ze knielt voor me neer en legt een hand tegen mijn wang. ‘De kleine Christine uit Oradour. Wat ben ik blij dat je er bent. We hebben op je gewacht.’

Ze hebben op me gewacht. Ik kijk naar het gezicht van de engel, dat zo dichtbij is, en ik ben niet bang meer. Ik weet eigenlijk niet hoe je een engel die naar de aarde is gekomen moet noemen, dus zeg ik: ‘Bonsoir, madame.’

De vrouw naast me zegt: ‘Bonsoir, *moeder*,’ en ik schrik ervan hoe boos ze klinkt. Ze zou zo niet mogen praten waar een engel bij is.

‘Ze is mijn moeder niet.’

‘Ze is een heilige moeder in dit huis van God,’ zegt de vrouw en ze knijpt me zo hard in

mijn hand dat het pijn doet.

‘Kom, kleine Christine uit Oradour, kom,’ zegt de engelmoeder. Ze lacht me toe en haar gezicht is lief en mooi. Ze pakt mijn hand weg bij de vrouw die ik niet aardig vind, en de hand van de engelmoeder om de mijne voelt koel en zacht. Ze kijkt op me neer en ik houd van haar. Ik houd evenveel van haar als van mijn beschermengel. Meer nog. Ik houd meer van de engelmoeder, omdat ik haar zien kan en aanraken. Natuurlijk houd ik niet van haar zoals van maman, die van de aarde komt. Maman is ergens naartoe, en mijn papa, en mijn twee broers, en mijn grootvaders, en mijn grootmoeders, en mijn tantes en ooms en nichten en neven zijn met haar mee. Een uitje, de natuur in, het was zo’n mooie dag. Maman nam me niet mee, omdat ze me niet kon vinden. Ik was ondanks haar verbod naar het bos gegaan, en ze wist niet waar mijn geheime schuilplaats was. Achter een grote kei. Maar ik begrijp alleen niet waar ze blijven. Buiten is het donker en koud. Ze hadden allang thuis moeten zijn. Ik wilde thuis wachten tot maman terugkwam, maar de gemene vrouw nam me mee, hoe hard ik ook huilde en gilde en op haar arm sloeg. Nu begrijp ik waarom ze me hiernaartoe bracht

om op maman te wachten, omdat ze wist dat ik met de engel erbij niet bang zou zijn. En dat ben ik ook niet. Ik weet dat maman me komt halen. Ook al was ik gisteren stout voor ze wegging, want ze blijft nooit lang boos op me. Maman komt terug om me mee te nemen naar huis. Ik ben haar enige kleine meid. Ik ben haar levensgeluk. Dat heeft ze vaak tegen me gezegd. Maar ik maak me wel zorgen, omdat ze me thuis zal zoeken en ik er niet ben. Ik vraag de engelmoeder wel hoe dat moet. Die weet vast raad.

De schoenen van de engelmoeder zijn geruisloos, als we door een gang lopen, die lang is, en donker. Mijn klompen maken afschuwelijke klosgeluiden, want ik moet me haasten om de engelmoeder tijdens haar zweeftocht bij te houden. De houten vloer kraakt, net zoals bij mij thuis, in mijn huis in Oradour. Als ik 's avonds in mijn bed lig, kan ik aan het kralen van de vloer horen waar maman en papa zijn – de zitkamer, de gang, het kamertje onder de trap waar papa zit te lezen – want de vloer klinkt overal anders, een klein geluidje, maar ik weet het precies. Mijn favoriet is het knarsen van de trap, want dan weet ik dat maman en papa naar boven komen om te gaan slapen,

in de kamer direct naast mij.

Ik weet niet waar de engelmoeder naartoe gaat, maar ik hoop dat ze me naar maman brengt. Misschien komt er wel een feestje, als verrassing. Een eerste communie-feestje voor de kinderen van de engelmoeder. Ik loop vlak naast de engelmoeder en haar lange gewaad ruikt naar kerk. De uiteinden van het kralen snoer om haar middel raken mijn gezicht, en het grote zilveren kruis aan haar hals als bewijs dat ze een engel is van de Here Jezus, zwaait een beetje tijdens het lopen.

We stoppen en de engelmoeder opent een grote houten deur. Ik hoop op taart en ijs, en mijn hele familie die uitroept: 'Verrassing!', maar het enige wat er is, is het grootste vertrek dat ik ooit heb gezien, helemaal vol bedden. Overal zijn andere meisjes, maar er is geen feestje, want ze hebben nachtponnen aan. Ik denk dat dit de kinderen van de engelmoeder zijn, engelkinderen. Die moeten wel heel lief zijn, met een engel als moeder. Ik ben zo bedroefd dat mijn familie hier niet is, dat ik denk dat ik zo moet huilen. Maar ik probeer heel erg dat niet te doen, en ik knijp mijn ogen dicht om de tranen tegen te houden.

'Je zult wel moe zijn,' zegt de engelmoeder,

en dat ben ik, erg moe. De engelmoeder moet ook wel erg moe zijn, met zoveel kinderen om voor te zorgen.

‘Dit is Christine uit Oradour,’ zegt de engelmoeder tegen haar kinderen, als we over het paadje tussen de bedden door lopen. ‘Zij komt bij ons wonen. God heeft haar in zijn goedheid tot ons gebracht en wij moeten ervoor zorgen dat ze zich bij ons thuisvoelt.’

We stoppen bij een bed, en de engelmoeder zegt dat ik naast haar moet komen zitten. ‘Je hoeft niet bang te zijn, Christine. Bij ons ben je veilig.’

‘Ja, engelmoeder.’

‘Ik heet moeder Celine. Ik weet dat je van streek bent en in de war, maar je moet weten dat God je familie bij zich heeft opgenomen in het paradijs, waardoor ik en de anderen nu tot taak hebben om voor jou te zorgen, en je op te voeden tot een kind van God.’

‘Ja, engelmoeder Celine.’

De engelmoeder glimlacht. ‘Nee, nee, alleen moeder Celine. Je moet me moeder Celine noemen.’

‘Ja, moeder Celine.’

‘Kijk eens aan, zo is het goed. Heb je honger?’